

УДК 371.2(09)

І.І. Коновальчук,
кандидат педагогічних наук, доцент
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)
gambrieli@yandex.ru

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕХНОЛОГІЇ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙ У ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті розглянуто основні етапи, зміст і результати експериментальної перевірки авторської технології реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах. Виявлено статистичну відмінність між репродуктивно-емпіричним, адаптивним, локальним, стратегічно-системним рівнями реалізації інновацій. Упровадження експериментальної технології здійснювалося згідно з визначеними в авторській концептуально-змістовій моделі основними етапами: стратегічно-проектувальним, безпосередньої реалізації інновацій, активного й продуктивного використання та розвитку інновації і педагогічної системи. У результаті експерименту встановлено позитивний вплив застосування розробленої технології реалізації інновацій на їх системність, інтенсивність, ефективність, результативність.

Ключові слова: інновація, технологія реалізації інновацій, формувальний педагогічний експеримент, критерії реалізації інновацій, рівні реалізації інновацій.

Постановка проблеми. Існуючий стан реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах (ЗНЗ) характеризується наявністю комплексу взаємопов'язаних суперечностей: між системною сутністю інноваційних освітніх процесів та переважно локальним й емпірично-репродуктивним характером нововведень; об'єктивною необхідністю переходу навчальних закладів на стратегію інноваційного розвитку та недостатнім рівнем їх інноваційного потенціалу; запитом педагогів на всебічну оснащеність інноваційної діяльності та нерозробленістю технологій експертизи, проектування, реалізації, моніторингу нововведень; недостатнім рівнем інноваційної компетентності освітян та відсутністю системи науково-методичного й консультативного супроводу суб'єктів інноваційної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасній педагогічній інноватиці розглядаються різні експериментальні моделі організації інноваційної діяльності ЗНЗ, зокрема: технології управління інноваційним розвитком школи (Л. Ващенко, Л. Даниленко, Л. Калініна, А. Каташов, О. Саранов, Т. Перекрестова, С. Подмазін, М. Поташник, А. Саранов, Т. Сорочан та ін.); проектування інноваційних педагогічних систем (М. Азимов, В. Безрукова, Я. Дитрих, В. Докучаєва, В. Загвязинський, О. Коберник, Т. Победова, Л. Подимова, А. Хуторской та ін.); експертизи та моніторингу інноваційних освітніх процесів (Ю. Баумерт, С. Братченко, О. Дахін, Г. Єльнікова, В. Кальней, О. Касьянова, Г. Мкртчян, Т. Невілл, Т. Новикова, І. Підласий, Г. Прозументова, М. Радченко, В. Слободчиков, Г. Щекатунова, Д. Уїлмс, В. Ясвін та ін.).

Водночас поряд зі значними здобутками вітчизняної педагогічної інноватики актуальними й не вирішеними залишаються питання розробки та апробації науково обґрунтованих технологій реалізації інновацій, застосування яких уможливило б втілення в практику кращих здобутків психолого-педагогічних наук, системні зміни та вихід на якісно нові результати в діяльності ЗНЗ.

Метою статті є висвітлення програми, основних етапів та результатів експериментальної перевірки авторської технології реалізації інновацій у загальноосвітніх навчальних закладах.

Виклад основного матеріалу. Згідно з Положенням про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності розробка інновацій у системі освіти передбачає їх опис і перевірку продуктивності та можливості застосування шляхом постановки формуального експерименту, яким є науково поставлене, кероване перетворення освітньої практики в умовах, спеціально створених на основі нових ідей та підходів [1].

Стратегічною метою нашого експериментального дослідження визначено впровадження основних теоретичних положень та апробація ефективності розробленої концептуально-змістової моделі технології реалізації інновацій у ЗНЗ. Дослідно-експериментальна робота проводилась послідовно впродовж 2008-2014 рр. за етапами: концептуально-теоретичний, діагностично-аналітичний, організаційно-формувальний, результативно-узагальнюючий.

На концептуально-теоретичному етапі вивчалася проблема дослідження, проводився аналіз й аргументація основних теоретичних підходів до розв'язання поставлених завдань, уточнено терміносистему базових понять, необхідних для розуміння сутності процесу реалізації інновацій, розробки його моделі та технології. Теоретико-методологічними засадами розробленої концептуально-змістової моделі реалізації інновацій у ЗНЗ виступають закономірності та принципи інноваційних процесів, системний, технологічний і компетентнісний підходи.

Технологія реалізації інновацій – це певна схема і реальні дії із втілення в життя певної теоретичної моделі інноваційного розвитку навчального закладу. Технологічний підхід, стверджує Г. Селевко,

виступає концентрованим вираженням впровадження наукових досягнень у практику і є важливим показником високого рівня професіоналізму діяльності [2: 24].

А. Пригожин зазначає, що технологічні методи являються емпіричним втіленням системного підходу, з його ставкою на єдність цілого, планомірність, визначеність [3: 378]. Технологія реалізації інновацій – це система, яка включає дані про інновацію, чітке уявлення про вихідний стан об'єкта інновації – педагогічну систему, і передбачувані зміни, які мають відбутися в ній після реалізації інновації, а також сукупність засобів і методів, що забезпечують оптимальний шлях досягнення цих змін. У процесуально-змістовому плані технологія реалізації інновацій у ЗНЗ представляє послідовність етапів концептуалізації, адаптації, безпосередньої реалізації, активного продуктивного використання і розвитку нововведення та конкретизує зміст інноваційних змін у педагогічній системі.

Основним завданням другого – діагностично-аналітичного етапу дослідно-експериментальної роботи було виявлення та аналіз наявного рівня готовності ЗНЗ до реалізації інновацій. У результаті дослідження встановлено, що за сферою здійснення у ЗНЗ реалізуються інновації у технологіях навчання (32,9 %), в організації цілісного навчально-виховного процесу на засадах певних підходів (31,3 %), у методичній роботі (21,4 %), у технологіях виховання (16,5 %), в управлінні навчальним закладом (14,1 %), у змісті освіти (11,7 %), в освітній екології (4,5 %), у гуртковій та позакласній роботі (1,7 %). Аналіз свідчить, що в основному нововведення спрямовані на зміни в процесуально-діяльнісному компоненті педагогічного процесу – поряд з традиційними використовуються інноваційні форми, методи й засоби організації навчально-виховної діяльності учнів. Однак більшість таких нововведень мають локальний характер і не змінюють концептуально систему роботи вчителя чи школи.

Аналіз наявного стану інноваційної діяльності ЗНЗ дозволив виділити в її здійсненні основні проблеми та визначити ключові напрями й комплекс заходів для їх вирішення: 1. Щоб забезпечити ефективність й результативність нововведень потрібне впровадження науково обгрунтованої технології реалізації інновацій. 2. Для зростання рівня потенціалу навчальних закладів у реалізації інновацій необхідна організація системної цілеспрямованої роботи з розвитку інноваційної компетентності педагогів. 3. З метою підтримки ініціативи учителів, надання їм допомоги у вирішенні труднощів при виборі та реалізації інновацій необхідно здійснювати постійний науково-методичний і консультативний супровід інноваційних освітніх проєктів, їх кваліфіковану експертизу та систематичний моніторинг результатів нововведень.

Мета констатувального етапу експерименту полягала у виявленні та аналізі існуючого рівня реалізації інновацій у ЗНЗ для подальшого вибору на цій основі експериментальних і контрольних груп педагогів, які будуть брати участь в організаційно-формульованому експерименті.

Передусім, критеріальною базою оцінки рівня реалізації інновацій вважаємо їх сутнісні характеристики як системи, процесу, діяльності й результату. Показниками вимірювання тут виступає рівень якісних і кількісних змін у зазначених характеристиках внаслідок реалізації інновацій. Також за основу відбору критеріїв реалізації нововведень нами взяті принципи управління інноваційними освітніми процесами, які постають як норми, орієнтири їх успішності й ефективності. У процедурі контролю процесу нововведень рекомендується проводити оцінювання як їх результатів, так і силового поля, беручи до уваги як одержані результати, так і внутрішні, зовнішні фактори організації інноваційної діяльності [4: 275]. Згідно з вищезазначеними позиціями ми розглядаємо критерії реалізації інновацій як загальні прояви тих типових ознак, що дозволяють комплексно оцінити характер і рівень змін, що вносить інновація у педагогічну систему, сам процес нововведень і їх результати. Ураховуючи різноманітність проявів результатів реалізації інновацій визнано доцільним здійснювати їх оцінювання крізь призму інтегративних критеріїв, які характеризують системність, результативність, ефективність, оптимальність, інтенсивність, актуальність, соціальну й суб'єкту значимість змін в об'єктах і суб'єктах нововведень. Подальша логічна схема виділення й групування критеріїв реалізації інновацій обумовлена необхідністю: 1) комплексної діагностики змін у педагогічній системі, в процесі та технології реалізації інновацій, у суб'єктах нововведень та в результатах діяльності ЗНЗ; 2) виділення показників інтегративної оцінки таких змін. Для вирішення цих завдань ми виділили наступні критерії реалізації інновацій у ЗНЗ: 1) соціально-аксіологічний; 2) концептуальності; 3) ресурсний; 4) структурно-функціональний; 5) технологічності; 6) результативності.

Для можливості групування експериментальних даних та проведення їх якісного аналізу при диференціації рівнів реалізації інновацій ми виходили з характеру новизни, масштабності, системності змін, що вносять інновації у педагогічну систему, та ступеня й особливостей відтворення й застосування інновацій педагогами. Виходячи зі складності досліджуваного явища, багатомірності й динамічності змін, що відбуваються внаслідок нововведення, основними методами дослідження було визначено самооцінку та експертну оцінку.

Опрацювання статистичного матеріалу, отриманого в результаті застосування анкет із бальними шкалами, проводилося методом відносних частот за методикою О. Смирнова [5: 117-119]. Варто зазначити, що значна кількість показників не дозволяє однозначно зробити висновки, чи є випадковими чи не випадковими

розбіжності між гіпотетичними рівнями реалізації інновацій. Перевірка достовірності отриманих кількісних показників була здійснена за допомогою H -критерію Краскелла-Валліса. Використання названого критерію зумовлено тим, що він не потребує передбачення характеру розподілу шкальних оцінок (наприклад, нормального) і тому рекомендується для аналізу результатів рангових шкал, які застосовуються у нашому дослідженні [6: 56]. Якісно-кількісний аналіз підтвердив статистичну відмінність між репродуктивно-емпіричним, адаптивним, локальним, стратегічно-системним рівнями реалізації інновацій.

Репродуктивно-емпіричний рівень реалізації інновацій характерний для педагогів тих шкіл, в яких відсутня стратегія інноваційного розвитку. Інноваційна діяльність учителів не є системною, її інтенсивність має епізодичний характер і періодично "спалахує" за ініціативи адміністрації. Результативність реалізації інновацій низька, що пов'язано з відсутністю цільових орієнтирів їх впровадження. Вибір нововведень в основному відбувається спонтанно й не пов'язаний з аналізом незадовільного стану педагогічної системи та виділенням тих педагогічних проблем, які не вирішуються традиційними способами. Переважає прагнення учителів до збереження свого звичного стилю роботи. В таких випадках часто спостерігається ефект імітації інновацій.

Адаптивний рівень реалізації інновацій характеризується недостатньо обґрунтованим вибором нововведень. Це пов'язано з тим, що педагоги не проводять якісного аналізу своєї діяльності, що не дозволяє виділити головні проблеми в її результативності та визначити причини їх виникнення. При оцінці та виборі інновацій не проводиться повноцінна експертиза щодо їх доцільності й можливості реалізації. Часто висновок про необхідність нововведень приймається тільки адміністрацією школи. У ЗНЗ відсутні концепція і стратегія інноваційного розвитку, тому інновації, що впроваджуються не орієнтовані на зміну традиційної педагогічної системи, а адаптуються під її умови. Зазвичай педагоги, ігноруючи концептуальні основи й цільові орієнтири, використовують тільки окремі елементи системних інновацій, пристосовуючи їх до типового, виробленого роками стилю діяльності. Внаслідок цього нововведення не привносять суттєвих змін у діяльність навчального закладу, оскільки "розчиняються" у традиційній системі.

Локальний рівень реалізації інновацій вносить часткові зміни в педагогічну систему навчального закладу або окремого педагога. Ці зміни можуть стосуватися як методики вивчення окремих предметів, так і новизни в цілях, змісті, технологіях навчання і виховання. Переважно вибір інновацій узгоджується з необхідністю вирішення актуальних проблем, виявлених в ході аналізу наявного стану педагогічної системи. Розроблені вчителями інноваційні проекти проходять як внутрішню, так і зовнішню кваліфіковану експертизу. Водночас стратегічна спрямованість інновацій недостатньо виражена, що пов'язано з відсутністю чіткої концепції розвитку школи. Цілісність реалізації концептуальних, змістовно-цільових та процесуально-діяльнісних складових інновації спостерігається на рівні педагогічної системи окремих учителів. Вважаємо, що за достатньої інтенсивності реалізації учителями кластеру локальних інновацій, їх систематизації й керованості, створюються передумови виходу інноваційної діяльності в навчальному закладі на стратегічно-системний рівень.

Стратегічно-системний рівень реалізації інновацій характерний для педагогів тих навчальних закладів, в яких визначена місія, концепція і стратегія інноваційного розвитку. Педагогічний колектив усвідомлює значущість інновацій для реалізації гуманістичних цінностей в освіті. Інноваційна діяльність кожного з учителів чи їх творчих груп спрямована на досягнення стратегічних цілей розвитку навчального закладу. Відбір та експертиза інновацій здійснюється комплексно з урахуванням як потреб, так і можливостей їх реалізації. Ведеться постійна робота щодо підвищення інноваційного потенціалу навчального закладу, застосовуються ефективні форми науково-методичної роботи та цільового управління на основі моніторингу інноваційної діяльності. Педагоги дотримуються технологічного алгоритму реалізації інновацій, тому їх інноваційні проекти системні, продумані, реалістичні. Зміни відбуваються не тільки в діяльності окремих педагогів, а й на загальношкільному рівні. Ці зміни приводять до нової якості навчальних досягнень учнів, здобутків їх та педагогів у різних видах діяльності.

Мета організаційно-формульованого експерименту полягала в експериментальній перевірці результативності та ефективності розробленої технології реалізації інновацій у ЗНЗ.

Впровадження експериментальної технології реалізації інновацій проводилося згідно з визначеними в авторській концептуально-змістовій моделі її основними етапами: 1) стратегічно-проектувальним – концептуалізації та адаптації нововведень до умов, потреб і можливостей конкретного навчального закладу; 2) безпосередньої реалізації інновацій – комплексу змін, які вносить нововведення у практику роботи навчального закладу; 3) активного й продуктивного використання та розвитку інновації і педагогічної системи – інституалізації інновації як джерела розвитку педагогічної системи й одночасного подальшого вдосконалення самої інновації.

На першому – стратегічно-проектувальному етапі робота в експериментальних ЗНЗ була спрямована на освоєння учителями методів діагностики та аналізу проблем у своїй діяльності й протиріч у функціонуванні школи як соціально-педагогічної системи. Педагогічними колективами за активної участі учнів і батьків розроблялася, а за наявності, уточнювалася, доповнювалася концепція

інноваційного розвитку навчального закладу. При цьому колективи шкіл прагнули до створення унікального, привабливого на ринку освітніх послуг іміджу свого навчального закладу.

Для розширення діапазону вибору потенційно актуальних для навчального закладу інновацій створювалися їх інформаційні банки. Особлива увага приділялася підготовці вчителями авторських розробок та їх включення в базу інновацій навчального закладу. З керівниками, педагогами ЗНЗ, методистами управлінь освіти були проведені семінари-практикуми, майстер-класи для освоєння теоретичних засад і технології проведення експертизи інновацій, нормативно-правового та організаційно-управлінського забезпечення інноваційної діяльності.

Інформаційно-методичний супровід здійснювався у формі науково-практичних семінарів, конференцій, нарад, групових та індивідуальних консультацій при розробці інноваційних проєктів, підготовці науково-методичних матеріалів, організації роботи творчих груп, самоосвітньої роботи педагогів. Для активізації творчого потенціалу педагогів використовувалися інтерактивні форми: ділові та рольові ігри, мозкові штурми, діаграма, матриця ідей, синектика, гірлянда асоціацій, інверсія, аналіз конкретних ситуацій (case-study).

Результатом проведеної на стратегічно-проектувальному етапі роботи був обґрунтований вибір педагогами інновацій та розробка проєктів їх реалізації. Проєкти реалізації інновацій розроблялися відповідно із стратегією інноваційного розвитку навчального закладу.

На другому етапі – безпосередньої реалізації інновацій мета науково-методичного супроводу інноваційної діяльності педагогів полягала в забезпеченні системності, результативності, ефективності, оптимальності, інтенсивності змін у структурі, функціях, ресурсах педагогічної системи, способах і результатах діяльності суб'єктів нововведень.

Проведені з педагогами та учнями експериментальних ЗНЗ дискусії, тренінги, круглі столи сприяли розвитку в них позитивного ставлення до нововведень як засобу досягнення життєвого успіху, самовдосконалення та самореалізації. У процесі реалізації інновацій відбувалось освоєння учителями та учнями нових форм, засобів, методів, способів діяльності.

Для зростання продуктивності інноваційної діяльності необхідно було розширення меж та інтенсивності інноваційного середовища навчального закладу, вихід на сучасні моделі інноваційних процесів – інтеграції, інноваційних мереж, швидкого навчання та обміну знаннями й досвідом. Із цією метою налагоджувалась співпраця навчальних закладів експериментальної групи з колективами тих шкіл, що також реалізують інноваційні проєкти, а також науковими установами та вищими навчальними закладами освіти. Особливо продуктивною у плані обміну досвідом реалізації інновацій стала участь педагогів в обласних та всеукраїнських школах новаторства, різноманітних асоціаціях та об'єднаннях інноваційних закладів освіти.

Важливим завданням було налагодження моніторингу процесу реалізації інновацій для оперативного коригування при відхиленні від заданих параметрів, застосування нових моделей управління, координації й синхронізації дій усіх учасників нововведень.

На третьому етапі – активного й продуктивного використання та розвитку інновації і педагогічної системи діяльність педагогічних колективів спрямовувалась на закріплення нових цілей, змісту, способів діяльності в системі роботи навчального закладу, забезпечення стійкості, надійності, якості результатів навчально-виховного процесу на засадах інноваційних технологій.

Основою успішності цього етапу стала рефлексія педагогами досвіду інноваційної діяльності, аналіз причин успіхів і проблем, які виникали в процесі реалізації інновацій. Свідома аналітична діяльність перетворює набутий досвід у суб'єктно значимі продуктивні способи діяльності. Здійснюючи оцінку випробуваних способів, схем, прийомів, педагог відбирає з них найбільш продуктивні й включає їх у власний арсенал технології реалізації інновацій. Такі апробовані способи інноваційної діяльності поповнюють інноваційний потенціал навчального закладу й збільшують його можливості в реалізації наступних, більш складних і масштабних нововведень.

Комплексній саморефлексії інноваційної діяльності сприяла робота педагогів над власними портфоліо, в яких як у друкованій, так і в електронній формі систематизуються матеріали роботи над інноваційними проєктами (методичні розробки, авторські програми, статті, конспекти та відеозаписи уроків, презентації тощо). Акцент при створенні вчителями портфоліо робився не на кількісних показниках інформації, а на аналізі результативності інновацій, якісних змін у власній системі роботи, методиці та результатах навчально-виховної діяльності.

Продовжувалась робота творчих груп та лабораторій, які працювали над модифікацією інновацій відповідно до нових цілей, умов, ресурсів і потреб розвитку навчального закладу. Також удосконалювалася сама технологія реалізації нововведень за рахунок набутого досвіду, оптимізації, раціоналізації, паралельного виконання дій, ліквідації непотрібних операцій.

Після завершення формувального експерименту була проведена підсумкова діагностика процесу та результатів реалізації інновацій в експериментальних та контрольних групах ЗНЗ. Комплексний аналіз і зіставлення результатів свідчить, що в навчальних закладах, де застосовувалася розроблена авторська

технологія, відбулися суттєві зміни в рівнях реалізації інновацій порівняно з показниками контрольних ЗНЗ. Статистична значущість відмінностей між контрольними та експериментальними групами показала позитивну динаміку змін рівнів реалізації інновацій за всіма виділеними критеріями. На завершальному етапі експерименту простежується чітка тенденція до зростання відсотка інновацій, що реалізуються педагогами на стратегічно-системному та локальному рівнях. Такі інноваційні проекти характеризуються системністю та чіткою стратегічною спрямованістю на вирішення актуальних задач розвитку навчальних закладів.

Висновки. У результаті експерименту було встановлено позитивний вплив застосування розробленої технології реалізації інновацій на їх системність, ефективність, результативність, цілісність концептуальних, змістовно-цільових і процесуально-діяльнісних складових. Наслідком упровадження експериментальної технології реалізації інновацій став якісно новий рівень інноваційної діяльності ЗНЗ експериментальних груп. Зростання їх інноваційного потенціалу та компетентності педагогів уможливило прогнозування та ініціювання наступних нововведень.

Перспективи подальших досліджень полягають у впровадженні технології реалізації інновацій у масову практику інноваційної діяльності ЗНЗ, що сприятиме інтенсифікації інноваційних процесів, переходу від здійснення разових чи періодичних проєктів до постійних системних нововведень, що визначають інноваційний тип розвитку навчального закладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>.
2. Селевко Г. К. Энциклопедия образовательных технологий : [в 2 т.] / Г. К. Селевко. – М. : НИИ школьных технологий, 2006. – Т. 1. – 816 с.
3. Пригожин А. И. Методы развития организаций / А. И. Пригожин. – М. : МЦФЭР, 2003. – 863 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : [навч. посіб.] / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
5. Смирнов А. В. Статистическая обработка анкет, содержащих балльные шкалы / А. В. Смирнов, Р. А. Смирнова // Резервы интенсификации учебно-воспитательного процесса педвуза : [Межвуз. сб. науч. трудов]. – Кострома : КГПИ, 1990. – С. 117–121.
6. Сидоренко Е. В. Методы математической обработки в психологии / Е. В. Сидоренко. – СПб. : ООО "Речь", 2000. – 350 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Polozhennya pro poriyadok zdiysnennya innovatsiynoyi osvitt'noyi diyal'nosti [The Statute on the Order of Innovative Educational Work Execution] [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00>.
2. Selevko G. K. Entsiklopediya obrazovatel'nykh tekhnologiy [Encyclopedia of Educational technologies] : [v 2 t.] / G. K. Selevko. – T. 1. – M. : NII shkol'nykh tekhnologiy, 2006. – 816 s.
3. Prygozhyn A. I. Metody razvitiya organizatsii [Methods of the Organization Development] / A. I. Prigozhyn – M. : MTSFER, 2003. – 863 s.
4. Dychkivs'ka I. M. Innovatsiyni pedagogichni tekhnologiyi [Innovational Pedagogical Technologies] : [navch. posib.] / I. M. Dychkivs'ka. – K. : Akademvydav, 2004. – 352 s.
5. Smirnov A. V. Statisticheskaya obrabotka anket, soderzhashchikh bal'nye shkaly [Statistic Processing of Questionnaires, Containing Scores Scale] / A. V. Smirnov, R. A. Smirnova // Rezervy intensifikatsii uchebno-vospitatel'nogo protsessa pedvuza [Reserves of the Pedagogical Higher Educational Establishment's Educational Process Intensification] : [Mezhvuz. sb. nauch. trudov]. – Kostroma : KGPI, 1990. – S. 117–121.
6. Sidorenko E. V. Metody matematicheskoy obrabotki v psikhologii [Methods of the Mathematical Processing in the Psychology] / E. V. Sidorenko. – SPb. : ООО "Rech", 2000. – 350 s.

Матеріал надійшов до редакції 12.09. 2014 р.

И. И. Коновальчук. Экспериментальная проверка эффективности технологии реализации инноваций в общеобразовательных учебных заведениях.

В статье рассмотрены основные этапы, содержание и результаты экспериментальной проверки авторской технологии реализации инноваций в общеобразовательных учебных заведениях. Выявлено статистическое различие между репродуктивно-эмпирическим, адаптивным, локальным, стратегически-системным уровнями реализации инноваций. Внедрение экспериментальной технологии осуществлялось в соответствии с определенными в авторской концептуально-содержательной модели основными этапами: стратегического проектирования, непосредственной реализации инноваций, активного и продуктивного использования и развития инновации и педагогической системы. В результате эксперимента установлено положительное влияние применения разработанной технологии реализации инноваций на их системность, интенсивность, эффективность, результативность.

Ключевые слова: *інновація, технологія реалізації інновацій, формуючий педагогічний експеримент, критерії реалізації інновацій, рівні реалізації інновацій.*

I. I. Konovalchuk. The Experimental Verification of the Effectiveness of the Innovative Technology Implementation in Secondary Schools.

The article reviews main stages, objectives, content and results of the experimental work to determine the effectiveness of innovations implementation in secondary schools. The strategic aim of the pilot study has been the implementation and testing of the conceptual-semantic model of the innovative technology implementation. The innovative technology implementation is a system that includes data on the innovation, the clear idea about the original condition of the innovation – educational system, and predictable changes that take place in it after implementing innovations, as well as a set of tools and techniques that ensure the optimal way to achieve these changes. On the basis of the current state of the problem analysis in the school practice the conclusion has been made on the focused work expedience to prepare teachers to implement innovations. The evaluation of consistency, effectiveness, efficiency, optimality, intensity, relevance, social and subjective importance of innovations is made by socio-axiological, conceptual, resource, structural and functional, technological and productive criteria. Results of the conclusive experiment have confirmed the statistical difference between the reproductive and empirical, adaptive, local, strategic and system-level implementation of innovations. The establishment of experimental technologies of the innovation has been conducted in accordance with its main determined stages: strategically designing, direct implementation of innovations, active and productive use and development of the innovation and educational systems. In the process of organizational forming experiment scientific, methodological and consulting support has been provided for teachers. Based on the analysis and statistical treatment of the experimental results the growth of systematicity, efficiency and effectiveness of innovations in experimental schools is revealed, which confirms the positive effect of the author's innovative technology implementation.

Key words: *innovation, innovative technology implementation, forming pedagogical experiment, criteria for the innovation implementation, innovation implementation level.*